

AMERIKAI LÁZADÓ

Clint Eastwood
élete és filmjei

MARC ELIOT

AMERIKAI LÁZADÓ

Clint Eastwood
élete és filmjei

KOSSUTH KIADÓ

A kiadás alapja:
Marc Eliot: *American Rebel – The Life of Clint Eastwood*

First published in 2009 by Three Rivers Press,
an imprint of Crown Publishing Group,
a division of Random House, Inc.
New York, USA

This translation published by arrangement with Crown Archetype,
an imprint of Random House,
a division of Penguin Random House LLC

FORDÍTOTTA
Nimila Zsolt

SZERKESZTETTE
Winter Angéla

BORÍTÓTERV
David Tran

ISBN 978-963-544-361-1

Minden jog fenntartva

Copyright © 2009 by Rebel Road, Inc.
© Kossuth Kiadó 2021
© Hungarian translation Nimila Zsolt 2021

Hsziaoleinek

BEVEZETÉS

Egy olyan korban cseperedtem fel filmeket nézve, amikor még televízió sem volt, és nem volt mit hallgatni. John Ford, Howard Hawks, Preston Sturges alakításain nőttem fel, ők voltak a nagyok, és sok más színész, akikre már nem emlékszünk a B kategóriás filmekből.

- Clint Eastwood

CLINT EASTWOOD az egyik legnépszerűbb és leghosszabb ideje aktív hollywoodi színész. Több mint ötvenéves pályáját a Universal Studios szerződéses színészeként kezdte apró, jelentéktelen és feledhető szerepekben, végül azonban színészként, producerként és rendezőként vett részt Oscar-esélyes megaprodukciónokban, amelyek inkább előbb, mint utóbb felkerülnek a legkedveltebb amerikai filmek listájára.

Karrierje első szakaszában Eastwood hét és fél éven át szerepelt a *Rawhide* című westernsorozatban, és az általa alakított Rowdy Yates lett az egyik legnépszerűbb tévés cowboy az 50-es évek végén és a 60-as évek elején.* Mire leforgatták a *Rawhide* nyolcadik, utolsó évadát, Eastwood nemzetközi mozisztárrá vált az Európában forgatott és első-sorban ott forgalmazott, elképesztően sikeres spagettiwesterneknek köszönhetően. Amikor a műfaj meghódította Amerikát, az Egyesült Államokban is keresett filmszínésszé avanszált. A következő negyedszázad során Eastwood több tucat szórakoztató alkotásban szerepelt, amelyek az egyik legismertebb színésszé tették őt világszerte. A nézők kétségkívül odavoltak érte, de a hollywoodi elit szerint ezek a zsáner-filmek nem voltak érdemesek az Oscarra.

Végül 1992-ben megjelent a *Nincs bocsánat*, a western, amely (szó szerint!) leszámolt a western műfajával. Eastwood producerként, rendezőként és főszereplőként is részt vett a projektben, amelyet saját produkciós cége, az 1967-ben alapított Malpaso égisze alatt forgattak. (Ez a minisztúdió kizárólag az ő filmjeit gyártotta és gyártja mindmáig.)

* A sorozat nyolc évadot élt meg. A televíziós szezon közepén, egy másik sorozatot váltva kezdődött, ezért csak 22 részből állt. A záró évad tizenhárom részes volt, a 2–7. évad teljes hosszúságú.

A *Nincs bocsánat* négy Oscar-díjat nyert, ebből kettőt maga Eastwood vihett haza (a legjobb rendezőnek és a legjobb filmnek járót). Ezután szinte bármihez is ért, Oscar-arannyá vált: a következő tizenöt évben szinte minden filmje kapott minimum egy jelölést, és többször meg is nyerték a szobrocskát. Csak néhány példa: *Titokzatos folyó* (2003), *Mil-lió dolláros bébi* (2004), *A dicsőség zászlaja* (2006), *Levelek Ivo Dzsimárról* (2006) és *Elcserélt életek* (2008).

A hollywoodi stúdiófilmek korszaka után a filmkészítés első számú szabálya az lett, hogy „fiatalság = bevétel”: a fiatalok járnak moziba, az idősebbek pedig kábeltévén vagy DVD-n nézik a filmeket. Ennek fényében különösen lenyűgöző, hogy a legnagyobb sikereit hatvanéves kora után aratta.

AZ Ő ESETÉBEN talán minden más hollywoodi sztárnál jobban összefonódik a valódi és a filmes személyiség, alig lehet megkülönböztetni őket egymástól. Kölcsönösen hatással vannak egymásra, és nehéz megmondani, hol húzódik a hatás a filmbéli karakter és az azt játszó színész között.

Produceri, rendezői és színészi pályafutása során alapvetően három Clint Eastwood-személyiséggel találkozhattunk a képernyőkön. Az első a Névtelen Férfi, a titokzatos, múlt nélküli idegen, aki senkit sem enged közel magához, végig magányos marad. Három legendás Sergio Leone-westernben tűnt fel először: *Egy maréknyi dollárért* (1964), *Pár dollárral többért* (1965) és *A Jó, a Rossz és a Csúf* (1966). Aztán némileg átfazonírozva szerepelt az *Akasszátok őket magasra* (1966) és *A törvénytelenküli Josey Wales* (1976) című filmekben, majd további variációkban a *Nincs bocsánatig*. A második személyiség 'Pizkos' Harry Callahan, akinek alapvetően nihilista és magányos alakja sokszor visszaköszön – legutóbb a *Gran Torinóban* (2008) és *A csempészben* (2018). Végül pedig ott van a jó szándékú vidéki suttyó, aki helyett sokszor az ökle beszél. Ennek első inkarnációja Philo Beddoe az 1978-as *Mindenáron vesztesben*, és többször is feltűnik az 1989-es *Rózsaszín Cadillacig*.

Mindhárom karakter és azok különböző változatai szorosan kötődnek a valódi Clint Eastwoodhoz. Mind zárkózottak és magányosak, amivel látványosan kilógnak az amerikai mozgóképek szereplői közül.

A mozifilmek többi „magányos hőse” tulajdonképpen nincs teljesen egyedül, csupán hollywoodi értelemben magányosak, és az őket játszó színész idealizált képe van rávetítve a figurára. A mainstream filmek talán leghíresebb magányos hőse Gary Cooper, a magára maradt rendőrbíró Fred Zinnemann *Délidő* (1952) című westernjében. Igen, Will Kane hősies módon egyedül is szembeáll ellenségeivel, de ha jobban belegondolunk, egyáltalán nincs egyedül: számíthat felesége szerelmére, aki vonakodva bár, de fegyvert fog, hogy megmentse férjét, és a harc végeztével együtt lovagolnak a napnyugtába. Egy másik jól ismert példa a Humphrey Bogart alakította Rick Blaine, a semleges amerikai, aki a második világháború harcban álló felei között egyensúlyoz Michael Curtiz (Kertész Mihály) 1942-es *Casablancájában*. Hiába állítja büszkén, hogy senkiért sem teszi kockára az életét, végül pont ezt teszi a szerelméért, esetünkben Ingrid Bergmanért, még hozzá egy olyan önzetlen gesztussal, ami nevetségessé teszi a pusztá gondolatot is, hogy magányos hős lenne. Látszólag James Bond a legmagányosabb hős mind közül, de ma már tudjuk, hogy miután elvesztette egyetlen igaz szerelmét, csak a bosszúnak él, és látszólag az egyszerű testi vágy sodorja egyik nőtől a másikig. Hogy egy nemesebb példát is vegyünk, Cecil B. DeMille *Tízparancsolatában* (1956) Charlton Heston teljesen elszigetelődik a családjától, a népétől, a hazájától és az örökségétől. Mégis van kire támaszkodnia: a Mindenhatótól szeretetet, útmutatást és erkölcsi erőt kap, fényesen bizonyítva, hogy Mózes sem egyedül teljesítette be a sorsát.

Eastwood filmes karakterei azonban senkire sem számítanak és számíthatnak saját magukon kívül. Akár vérszomjas gyilkosok és veszélyes nők (gyakran egy és ugyanaz!) veszik körül őket, akár arctalan ellenfelekkel néznek szembe (a Névtelen Férfi antitéziseként), akár kíméletlen embervadászokat kell legyőzniük az ellenfelüknél is mocskosabb eszközökkel, de még egy imádnivaló orangután társaságában bohóckodva is igaz marad a tétel, hogy a Névtelen Férfi, Piszkos Harry és Philo Beddoe egyedül jelennek meg a színen, és egyedül távoznak a végén. Csak elvétve nyerik el egy nő szívét, egész egyszerűen azért, mert nem is törekszenek erre. Az Eastwood-karakterek fehér hollónál is ritkább kapcsolatait nagy általánosságban a távolságtartás és a cinizmus,

illetve a romantika és az intimitás hiánya jellemzi. Az úgynevezett szerelmi szál jellemzően a Clint Eastwood-filmek legérdektelebbrésze. Ezek a férfiak nem képesek vagy nem akarnak, éppen ezért nem is tudnak érzelmi kötődést kialakítani a hozzájuk közeledni próbáló nőkkel és férfiakkal, miközben ugyanezt a köteléket könnyen létrehozzák a közönség tagjaival. Az ilyen karakterek megformálásával Eastwood valami újszerűt és provokatívát nyújtott az amerikai mozinézőknek.

Eastwoodot gyakran a való életben is magának való emberként írták le a karrierje kezdetétől fogva, még akkor is, amikor már házasemberként a boldog hollywoodi férj szerepét játszotta. Első házassága harmincegy éve alatt* végig nyílt titok volt, hogy nem példás családapa, hanem egy szoknyavadász magányos farkas. Ezzel korántsem lógott ki a sorból egy olyan városban, ahol a legnagyobb nőcsábászokat pidesztálra emelték, és senki sem félt a hódításaival kérkedni. Az ő esete csupán azért volt olyan látványos, mert a filmbeli románcok gyakran egybeestek a valódiakkal. Eastwood képernyőn kívüli élete mindig is tele volt nőkkel, egyesek szerint kicsit túl sokkal is, mások szerint viszont alig volt komoly kapcsolata. Még Maggie Johnson férje volt, amikor világra jött első, házasságon kívüli gyermeke – akit három további követett** –, és számos szeretője volt. Közülük sokan színésztársak voltak, és a viszony a forgatás első napján kezdődött, majd az utolsó felvétel után véget is ért. Viszonylag későn, hatvanhat évesen nősült meg másodszer, tizenkét évvel azután, hogy Maggie-vel véglegesítették a válást. Az új ara, Dina Ruiz harmincöt évvel volt fiatalabb nála, és úgy tűnt, hogy ezúttal békére és boldogságra lelt.

Ifjúkorában San Francisco kétes hírű kocsmáiban mulatta az idejét, italozott, jazzt játszott bárzongorákon, és ennek a közegnek a szavaival

* Eastwood és első felesége, Maggie Johnson 1953-ban házasodtak össze. 1978-tól külön éltek, és 1984-ben váltak el.

** Az első gyerek anyja Roxanne Tunis, a másodiké Frances Fisher, az utolsó kettőt pedig Jacelyn Reeves volt. A hét gyermek, születésük sorrendjében: Kimber Eastwood (1964. június 17.), Kyle Eastwood (1968. május 19.), Alison Eastwood (1972. május 22.), Scott Eastwood (1986. március 21.), Kathryn Eastwood (1988. február 2.), Francesca Fisher-Eastwood (1993. augusztus 7.) és Morgan Eastwood (1996. december 12.).

élve jó sok segget szétrúgott a kocsmai bunyókban, amelyek körülményei és következményei visszaköszöttek a filmjeiben is. Eastwood a való életben is kemény legény volt, ezért nem esett nehezeire olyan nehézfiúkat alakítani a vásznon, akik ökölharcban rendezik a nézeteltéréseket, vagy mint az *Egy maréknyi dollárért*, a *Piszkos Harry* és sok más film esetében, ahol a kézitusa metaforikus kiterjesztéseként is felfogható végső pisztolypárbajjal tesznek pontot a vita végére.

A filmszerepeinél is izgalmasabb, hogy Eastwood a való világban milyen nehezen találta meg az útját saját érzelmei útvesztőjében (ami egyébként még erősebbé tette az alakításait). A nagy gazdasági válság idején született, és szülei városszélről városra járva keresték a boldogulást. Nem sokkal a gimnázium elvégzése után besorozták a hadseregbe, ahol összeharagított több reménybeli színésszel, akik mind Dél-Kaliforniában vagy annak környékén nőttek fel. Hamar rájöttek, hogy a hozzájuk hasonló, jó kiállítású, cserzett arcú, jóképű férfiak még az akkoriban küszködő filmiparban is jobban kereshetnek szerződéses színészként, mint egy benzinkúton robotolva.

A leszerelést követően megfogadta a többiektől kapott tanácsot, ám hamar kiderült, hogy jóval tehetségesebb, mint a két legközelebbi barátja, Martin Milner és David Janssen, és a társaságuk többi tagja. Milner közepszerű filmes karrierjét még közepszerűbb, bár tartós tévés karrier követte a *Route 66* (1960–1964) és az *Adam-12* (1968–1975) című sorozatokban; Janssen jól indított dr. Richard Kimble szerepében, de az 1963 és 1967 között futó *The Fugitive* (A szökevény) után egyre inkább becsúszott a közepszerűség alá.

Eastwood azonban a televízióban töltött időt tanulásra használta. Elvegyült a holtfáradt és unatkozó szakszervezetesek között, akik a keléseket és díszletek szállították a Universal stúdiói körül, mindent és mindenkit megfigyelt, hogy kitanulja a filmkészítés csínját-bínját. A *Rawhide* egy televíziós westernsorozat volt, egyórás epizódokkal. Gyakorlatilag minden héten, az év harminckilenc hetében legyártottak egy-egy minifilmet, és Eastwood megtudta, hogyan lehet mindezt gyorsan és olcsón megoldani, elmondani egy velős, de könnyen érthető történetet (akár többször is, kisebb változtatásokkal). A sztoriknak

volt egy logikus kezdetük, egy akciódús közepük és egy erkölcsileg fel-
emelő, a cselekményt teljesen lezáró végük.

ÉVEKKEL KÉSŐBB – már megbízható mozis sikereket garantáló színész-
ként – Eastwood végre lehetőséget kapott a rendezésre. A kezdetektől
fogva úgy érezte, hogy ez a filmzés legizgalmasabb része, és jobb Is-
tent játszani, mint színészként követni az utasításokat. Ilyen ambíció-
kat dédelgetett, amikor találkozott Don Siegellel, aki végül őt filmjét
rendezte: *Coogan blöffje* (1968), *Két öszvér Sara nővérnek* (1970), *A tize-
des háreme* (1971), *Pizskos Harry* (1971) és *Szökés Alcatrazból* (1979).
Ezek a filmek jelentősen befolyásolták Eastwood korai rendezői stílu-
sát, különösen az az üzenetük, hogy az emberi lélek nemessége bárki
számára elhozhatja a megváltást. Eastwood azonban végül félretette
a nemesség és a megváltás témáit, ahogy elkezdett kialakulni a saját
egyéni stílusa. Felismerte, hogy ez a tematika kiszámítható és önismét-
lő, és a legkevésbé izgalmas része annak, amit meg akar valósítani
a vásznon: nem igazán cselekményvezérelt filmeket, amelyek valljuk
be, egész estés, összetett karaktertanulmányok az általa alakított fősze-
replőről. Ezek a férfiak zárkóztak, elidegenedtek mind a nőktől,
mind a társadalom egészétől, közönyösek és megkeseredettek. Tökéle-
tes példa erre Walt Kowalski a *Gran Torino*-ból: ebben a sötét hangula-
tú filmben a főszereplő úgy érzi, hogy csak önmaga feláldozásával ér-
het el feloldozást és megváltást, ami az egyetlen bámulatos (és meg-
döbbentő) kísérlete arra, hogy ismét a társadalom részévé váljon, és
megmentsen egy másik embert. A *Gran Torino* világosan bemutatja
rendezői stílusát és színészi érettségét (hetvennyolc évesen készítette).
Nincs romantikus történetzál, komikus felhang, és egészen a legvé-
gégig nincsenek szerethető vonásai a főszereplőnek. Rendezői és színé-
szi pályafutásának megkoronázása, a magányos ember mint hős felma-
gasztosulása, még (sőt különösen!) az időskorban is. Ezzel Eastwood
ismét bebizonyította, mennyire eltérően gondolkodik mint rendező és
színész kortársai.

Filmjeiről mindig kizárólag szórakoztató termékként volt hajlandó
nyilatkozni, és magánéletéről csak néhány előre megírt választ ad
a promóciós interjúkban. Ám ha tudni szeretnénk, hogy ki is ő, és mire

törekszik, nem nehéz választ kapni: elég ránézni filmjei tartalmára és az élete során hozott döntésekre, a kettő közötti szimbiózisra. Olyan filmeket készít, amelyek befolyásolják az ő személyes fejlődését is. Egy amerikai művész, akinek filmjei egyszerre szórakoztatóak, tanulságosak és – mint minden kiváló film – ablakként és tükörként is funkcionálnak. Betekintést engednek a gondolkodásába, ugyanakkor általános igazságokat közvetítenek a nézőknek világszerte.

A következőkben megismerkedünk Clint Eastwooddal, az emberrel és a művésszel, akivé idővel vált. Az ő élete lesz az ablakunk, a tükör pedig a munkássága, amelyben az amerikai mozi legszokatlanabb, legfelkavaróbb, legprovokatívabb és legszórakoztatóbb alkotásaival találkozhatunk.

ELSŐ RÉSZ

A CÉLTALANSÁGTÓL
A SZÍNÉSZETIG

EGY

Édesapám azt mondta, hogy a semmiért csak semmit lehet kapni. Minden ellen lázadoztam, de ezt sosem vontam kétségbe.

- Clint Eastwood

Az ifjú Clint Eastwood

© *Michael Ochs Archives/Corbis*

A NÉVTELEN FÉRFI SZEREPÉVEL HÍRESSÉ VÁLT színésznek gyerekkorában sem határozott énképe, sem pedig követésre méltó példaképe nem volt. Azt látta, hogy édesapja folyamatosan állást keres a nagy gazdasági világválság idején, és jellegzetes, kaliforniai napbarnított bőrre tett szert – természetesen nem a léha ejtőzés következtében, hanem a kemény kültéri munka miatt.

A két vonzó fiatal, Clinton és Francesca Ruth (néhol Margaret Ruthként szerepel, de ő csak a Rutht használta keresztnévként) az oaklandi Piedmont Középiskolában találkozott, ahol végig együtt maradtak, majd fiatalon összeházasodtak. A gazdasági válság azonban tönkretette a gondtalan közös életről szőtt romantikus álmaikat. Ruth családjában holland és ír vér keveredett mormon hagyományokkal, sok rokona élt fizikai munkából; az alkalmi munkások és favágók, illetve gépkelők sorát egy-két politikus színesítette. A lány végül a Berkeley-i Anna Head School gimnáziumban érettségizett, ide írták szülei az utolsó évre a Piedmontból, valószínűleg azért, mert túl intenzívnek tartották a Clinton Eastwooddal kialakult kapcsolatát. Clinton népszerű, barátságos fiú volt, nagyon erős amerikai gyökerekkel: ősei presbiteriánus földművesek és kereskedők voltak a függetlenségi háború előtti időkben, akik városról városra járva kínálták portékáikat a női fehérneműtől kezdve a szappanokig. A csomagküldő szolgálatok és a katalógusok ideje előtt a nagyvárosokon kívül így lehetett hozzájutni a legtöbb áruhoz.

Ruth szülei hiába próbálták távol tartani lányuktól a szegényebb családból származó Clintont, az érettségijüket követően, 1927. június 5-én összeházasodtak Piedmont felekezeti templomában. Az ifjú házasság szerencsésnek mondhatták magukat, mert közös életük első

éveiben eleget kerestek ahhoz, hogy pénzügyileg önállóak legyenek. Ruth végül könyvelőként helyezkedett el egy biztosítócégnél, Clinton pedig pénztárosként dolgozott. Amikor 1929 októberében összeomlott a tőzsdepiac, mindkettejük munkahelye bizonytalanná vált.

HÁROM ÉVVEL A HÁZASSÁGKÖTÉSÜK UTÁN, 1930. május 31-én megszületett az ifjabb Clinton. A fiú csaknem hat kilót nyomott, a nővérek csak „Sámsonként” emlegették a San Franciscó-i Szent Ferenc Kórházban.

Az idősebb Clinton épp ekkortájt kapott új munkát: részvényekkel és kötvényekkel kezdett kereskedni. Bár a részvények és kötvények gyakorlatilag elértéktelenedtek, Clinton egy ősi családi hagyományt követett ezzel; vándorkereskedő őseihez hasonlóan járta a városokat, olyan ügyfelek után kutatva, akiknek van elég tőkéjük ahhoz, hogy befektessenek a saját jövőjükbe, és ezáltal az övébe is. Az új munkakörben elért szerény sikereit valószínűleg csak természetes vonzerejének és előnyös külsejének köszönhette.

Nem csoda hát, hogy Clinton nem sokkal később már az East Bay Company hűtőit értékesítette, aminek hosszú távú kilátásai alig múlták felül a részvényeladásokét. A többségnek élelemre is alig volt pénze, így azok hűtésébe sem akart (vagy tudott) befektetni. Ezért 1934-ben, a második gyermekük, Jeanne születése után Clinton vándorló életmódra váltott, és oda autózott családjával együtt, ahol éppen alkalmi munkát talált magának. Eastwood így emlékszik vissza erre a korai időszakra:

„Nos, a harmincas években jártunk, és nehéz volt munkát találni. A szüleimmel és a húgommal mindig oda mentünk, ahol éppen állást kínáltak. Emlékszem, hogy egyszer Sacramentóból Pacific Palisadesbe költöztünk csak azért, hogy az édesapám benzinkutasként dolgozhasson. Az volt az egyetlen betöltetlen állás. Egy lakókocsiban éltünk, aminek egyetlen kereke volt hátul, ezt vontatta az autónk, és a nagy bűdös semmi közepén parkoltuk le...

Apám azt vallotta, hogy egy férfi legyen udvarias a nőekkel. Egyszer visszafóráztam az édesanyámnak az ő füle hallatára, mire alaposan ellátta a bajomat.”

Az idősebb Eastwood a Standard Oil benzinkútján dolgozott a Sunset Boulevard és a csendes-óceáni országút kereszteződésénél, a malibui tengerpart azon szakaszán, amely egyre népszerűbbé vált a hollywoodi filmipar újjazdagjai körében – ez azon kevés iparág egyike volt, amely növekedni is tudott a gazdasági válság idején. A mozik olcsók voltak, a filmek pedig mesésen irreálisak: ideális menedék a tömegek számára, akik számára elérhetetlenné vált az amerikai álom, de legalább betekintést nyerhettek a vásznon keresztül. A város ezen részén élők nagy és sokat fogyasztó autókat vezettek, így Clintonnak bőven volt tennivalója. A munka stabil megélhetést biztosított, de semmi többet. Mindenesetre elég volt arra, hogy béreljenek maguknak egy apró házat Pacific Palisades egyik dombos, zöld kerületében.

Clinton a szabadnapjait Malibu szabad strandjain töltötte Ruth és a gyerekek társaságában, úszkáltak és napfürdőztek. Egy nap Clinton, aki kiváló úszó volt, a fiával a vállán lemerült a víz alá. Az idősebb Eastwood feljött a felszínre, a fia azonban nem. Néhány rémisztő pillanattal később Ruth meglátta a fiú lábát, ahogy a víz alatt kalimpált. Felsikoltott. Clinton néhány éber úszó segítségével kihúzta fiát a vízből. Ruth később maga mellé ültette a kis Clintet a sáros parton, és játékosan vizet fröcskölt rá, hogy az élmény miatt ne kezdjen el félni az úszástól.

Egy évvel később, 1935-ben megszűnt a benzinkutas állás, és az Eastwood család ismét útra kelt. Kiköltöztek a Pacific Palisades-i házból, és egy kisebbet és olcsóbbat kerestek maguknak Hollywoodban, néhány kilométerrel messzebb. Nem sokkal később még északabbra, Reddingbe mentek, majd Sacramentóba, aztán pedig San Francisco Glenview városnegyedébe. Végül ismét Oakland és Piedmont körzetében telepedtek le, ahol Clinton rosszul fizetett munkák sorát vállalta. Eastwood az állandó költözések miatt számos iskolában megfordult. „Fogalmam sincs, hány iskolába jártam összesen – vallotta be egyszerűen. – Csak azt tudom, hogy nagyon gyakran költöztünk, ezért alig voltak barátaim.” 1939-ben, miután Kaliforniát járva átvészelték ezt a nehéz időszakot, az immár kilencéves Eastwoodot beiratták a Piedmont Junior High School nevű általános iskolába.

1941. december 7-én a japánok megtámadták Pearl Harbort, amire válaszul Amerika belépett a második világháborúba, a háborús teremtés pedig számos új munkalehetőséget teremtett. Clinton a Bethlehem Steelnél helyezkedett el, ami mentesítette a besorozás alól, Ruth pedig a közeli IBM-központban talált állást.

A középiskola kezdetén Eastwood már 180 centiméter magas volt, a legnagyobb fiú az osztályban; végzős korára elérte a végleges, 190 centiméteres magasságát. Emellett ő volt az egyik legjóképűbb tanuló az iskolában. Megörökölte apja erős, széles vállát, viharvert jóképűségét és jellegzetes, félig lehunytt szemét. Finom vonású, arisztokratikus orra volt, és sűrű barna haja, ami göndör tincsekben omlott a homlokára. Keménykötésűnek tűnt, de valójában félénk volt – valószínűleg azért, mert a családja szinte folyamatosan úton volt a válság éveiben. Balkezessége miatt is kilógott a többiek közül, a tanárai arra kényszerítették, hogy jobb kézzel írjon.

Lelkesen vett részt az iskolai sportokban (magassága miatt főleg a kosárlabdában volt sikeres), de a társas érintkezésekben esetlen maradt. A tanárok figyelmeztették a szüleit, hogy a fiuk csak akkor viheti valamire, ha nyitottabbá válik. Az angoltanár, Gertrude Falk, egyfelvonasos színművet adatott elő az osztályával, és a vonakodó Eastwoodra osztotta a főszerepet. A fiú cseppet sem örült ennek.

„Jól emlékszem Gertrude Falkra. Egy szellemileg visszamaradott fiút kellett eljátszani, és valamiért azt hitte, hogy én tökéletes leszek a szerepre... a fejébe vette, hogy én leszek a főszereplő, és az eredmény katasztrofális lett. Sportolni akartam; a színjátászás abban az életkorban egyáltalán nem tűnt vonzónak... különösen a teljes gimnázium előtt fellépve, márpedig ezt kellett tennünk. Sokszor belesültünk a szövegünkbe. Megesküdtem (legalábbis akkor), hogy ezzel véget is ér a színészi karrierem.”

Eastwood nem volt túl jó tanuló, az osztálytársai és a tanárai is butának tartották. A sporton kívül csak egyetlen tantárgy érdekelte, az ének-zene, de nem a felsősök körében népszerű „big band” muzsika, hanem a jazz. Elsősorban zongorán szeretett játszani, amiről azt feltételezte (helyesen), hogy népszerűvé fogja tenni a lányok körében. Még az ép-

pen aktuális popdallamokat is megtanulta, amelyek őt ugyan nem érdekelték, ám annál inkább vonzották a kíváncsú társaságot.

„Amikor egy buliban leültem a zongorához, azonnal körém gyűltek a lányok. El tudtam játszani néhány számot, amiket többnyire az aktuális slágerek lemezeit hallgatva tanultam meg. Meghallgattam őket párszor, aztán hazamentem gyakorolni... Idősebbnek adtam ki magam, és úgy jutottam be Hambone Kelly klubjába. Csak álltam a falnál, és hallgattam, ahogy Lu Watters és Turk Murphy New Orleans-i jazzt játszanak... Ella Fitzgerald és Nat King Cole zenéjén nőtem fel... És ott volt még Lester Young, Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Miles Davis, Clifford Brown, Fats Navarro, Thelonious Monk, Erroll Garner.”

És imádta az autókat. Clinton huszonöt dollárért vásárolt a fiának egy ütött-kopott 1932-es Chevrolet-t, hogy megtarthassa újságkihordói állását. Eastwood „Fürdőkádnak” nevezte el az autót, mivel teljesen hiányzott a teteje. Ez persze nem akadályozta abban, hogy csinos lányokat furikázzon vele. A Chevrolet csak az első volt a lestrapált autók hosszú sorában. Magukat a gépkocsikat, valamint a benzin és a javítások költségét Eastwood a papírkihordáson felül vállalt munkáiból finanszírozta. Dolgozott helyi vegyesboltban és labdaszedőként a golfpályán; szénát bálázott a közeli Yrekában, fát vágott Paradise mellett, szezonális erdei tűzoltónak jelentkezett. Csupa fizikai munka, amelyekről azonnal megfeledkezhet, amint lejárt a munkaideje. Azonban időigényesek és fárasztóak voltak, még egy erős tizenéves számára is. Még kevesebb ideje maradt a Piedmont High-beli tanulmányaira, ezért amikor a tanárok és a szülei számára is világos lett, hogy nem fog leérettségizni a normál tanrend szerint, átíraták az oaklandi műszaki szakközépiskolába, ahol a repülőgép-karbantartás lett a fő szakterülete. Ez kecsegtetett a legtöbb eséllyel, hogy az iskolát elvégezve bejusson az intézménnyel szorosan együttműködő Kaliforniai Egyetem egyik szakára, vagy találjon egy jól fizető állást.

Az órák után Eastwood keménykötésű, bőrruhás, hosszú hajukat pomádéval hátrasimítva hordó tinikkel lógott. Mind erősek, magasak és vékonyak voltak, cigarettát tűztek a fülük mögé, vezetés közben nem

hiányozhatott a kezükből a sörösüveg, és előbb-utóbb mindig a helyi kocsmák egyikében kötöttek ki, ahova a legdögösebb lányok jártak. És imádták a jazzt. A kedvenc helyük az Omar volt, egy pizzázó-söröző Oakland belvárosában, ahol Eastwood a sarokban álló elnyűtt zongorán játszott jazzdalokat. Amikor csak tehetett, meghallgatta Dizzy Gillespie, Coleman Hawkins, Flip Phillips, Lester Young vagy Charlie Parker koncertjeit. Néha egyedül léptek fel az Oakland utcáit tarkító apró, sötét klubokban, vagy együtt zenéltek a Shrine Auditóriumban, ahol minden szempontból színes közönség zsúfolódott össze, hogy lássa őket.

Elsősorban Parker volt az, aki megmutatta neki az új zenei műfaj érzelmi erejét. Eastwood később így mesélte Richard Schickelnek: „Korábban nem láttam zenészt, aki ilyen magabiztossággal játszott. Akkoriban még nem épült hatalmas üzletág a zene köré, csak ott állt egy ember, és zenélt, és úristen, milyen gyönyörű, kifejező dolog volt.” Hideg, távolságtartó hangja mély benyomást tett Eastwoodra.

1949 tavaszán, tizenkilenc évesen végre leérettségizett az oklandi technikumban. Addigra már nagyon unta a tanulást, gyakran ellógta az órákat, hogy a barátaival lehessen, akik közül már csak ő járt középiskolába.

A háború vége gazdasági fellendülést hozott, különösen a gyorsan fejlődő csendes-óceáni partvidéken, ahol bőséggel voltak munkahelyek, gáláns bérezéssel, és feljebb lehetett jutni a társadalmi ranglétrán. Az idősebb Eastwood a California Container Corporation alkalmazottja lett, és automatikus előléptetések sorát követően hamar feljárnak neki egy felsővezetői állást a cég központi üzemében, Seattle-ben. Ő és Ruth, valamint tizennégy éves lányuk készen álltak a Seattle-be költözésre.

Eastwood nem akart velük tartani, és úgy érvelt, hogy mivel elvégezte az iskolát, nem is köteles rájuk hallgatni. Harry Pendleton szülei beleegyeztek, hogy egy ideig náluk lakjon. Harry és Eastwood a gimnázium első éve óta haverok voltak, és közös baráti társaságuk volt. A családja Seattle-be költözött, a tanulmányai befejeződtek, és nem voltak terveik a jövőre nézve: Eastwood a saját szavaival élve „céltalanul sodródott”. A Bethlehem Steelnél helyezkedett el, az éjszakai műszak-

ban kezelte az olvasztókemencéket, majd a Boeing Aircraftnál folytatta, ezúttal már a nappali műszakban. Ezek a fárasztó és cseppet sem izgalmas munkák szilárd anyagi háttérrel adták neki, hogy a munkán kívül nőkkel, autókkal és zenével múlassa idejét, a húszas éveit gondtalanul és céltalanul kezdte meg, igazi nyugati parti lázadóként.

AMIKOR 1950-BEN határviellongások kezdődtek Koreában, az Egyesült Államok jelentősen megnövelte katonai jelenlétét Szöulban. Eastwood tudta, hogy az A1-es katonai besorolása miatt az elsők között fogják besorozni, ezért korábbi fenntartásai ellenére be akart jutni egy egyetemre, hogy hallgatóként mentességet kapjon. Seattle-be költözött a szüleihez, hogy beiratkozzon a helyi egyetemre. Úgy gondolta, hogy a zenei szakkal próbálkozik, a többi lehetőség nem hozta lázba. Ám a korábbi jegyei nem voltak elég jók, ezért csak azt tudták felajánlani, hogy járjon egy előkészítő szakra részidős tanulóként, ami nem adott volna mentességet a sorozás alól. Ezután visszament Oaklandbe, és utolsó szalmaszálként személyesen fordult a helyi sorozóbizottsághoz, azt bizonygatva, hogy mindent megtesz azért, hogy teljes jogú egyetemi hallgató legyen.

Alig egy hónap múlva behívták katonai szolgálatra.

1951 tavaszán az utolsó szabad éjszakáját italozással töltötte, végigjárva az élő zenét kínáló kocsmákat. A következő délelőtt másnaposan és elszántan jelentkezett az alapkiképzésre a Monterey-félsziget közepében található Fort Ordban. Úgy gondolta, semmiféle kiképzésre nincs szüksége. Mit taníthatnának neki, amit húsz év alatt magától nem tanult meg?

Kiderült, hogy sok mindent, csak éppen nem úgy, ahogyan számított rá.